

Posudek diplomové práce Bc. Terezy DAŇKOVÉ

MISIE OBNOVENÉ JEDNOTY BRATRSKÉ V JIŽNÍ AFRICE NA PŘELOMU 18. A 19. STOLETÍ

Diplomová práce Bc. Terezy Daňkové patří k těm, jež se posuzují poměrně snadno. Je totiž v mnoha ohledech velmi kvalitním a vyzrálým textem. Autorka především splnila zadání, které si však v průběhu práce sama iniciativně rozšiřovala o další prameny a také další otázky a problémy. Výsledek tedy původní zadání přesahuje.

Práce je založena na mimořádně bohatém pramenném materiálu, který skýtají archivní i publikované dokumenty obnovené Jednoty bratrské, jinak Moravské nebo Herrnhutské církve. Toto pramenné bohatství autorka přiměřeným způsobem vytěžila, kriticky zpracovala a interpretačně využila. Právě úvodní kapitola o jednotlivých typech pramenů specifických pro obnovenou Jednotu (*gemeinnachrichten*, *reisediarien*, *lebenslaufe*) dobře ukazuje, že autorka se seznámila s genezí, vývojem a v neposlední řadě také účelem těchto textů, díky čemuž je schopna adekvátně tyto prameny interpretovat. Jako nesamozřejmou samozřejmost uvádím, že se jedná o prameny jazykově německé, což autorce zjevně nečiní žádné problémy. Pracuje s těmito texty a dokonce je edituje bez jakýchkoli problémů, téměř jako by skutečnost, že jde o cizojazyčný text, nepředstavovala nejmenší překážku. To je třeba rovněž ocenit.

Velmi dobrým interpretačním přístupem je chápání moravanů jako „společensví vypravěčů“ (výstižné je srovnání bratrských „životopisů“ s pohřebními kázáními v luteránské církvi). Odvrácenou stranou tohoto faktu je ovšem nutnost číst tyto prameny kriticky, s vědomím jejich smyslu a účelu (zaměřeny byly především dovnitř společensví jako propagace určitých vzorců chování a jednání, měly ovšem – v menší míře – nabízet „obraz“ církve navenek). Z tohoto autorka vychází i při zpracování svého hlavního pramene, deníku z cesty misionářů Johanna Gottlieba Bonatze a Johanna Adolfa Küstera do Grünekloofu roku 1808 (a také životopisů obou protagonistů a dalších doplňujících pramenů).

Další „přidanou hodnotou“ je skutečnost, že misijní aktivity, jež autorka prostřednictvím herrnhutských pramenů sleduje, se odehrávají v poměrně exotickém koutu světa (alespoň z pohledu začátku 19. století), totiž v jižní Africe. Autorka práce se tudíž musela seznámit s historickým vývojem, respektive etnickými a jazykovými poměry v této oblasti. K tomu lze jen dodat, že se v dostatečné míře s politickými poměry a etnickou situací Kapska ve zkoumaném období obeznámila v dostatečné míře a leckde zabrousila i ke speciálním otázkám („hotentotské“ jazyky, pojem *kaffri* apod.). K tomu opět jako „samozřejmost“ patří výklad o organizační struktuře a personálním obsazení herrnhutských misíí obecně a afrických misíí zvláště (viz podrobné přílohy), a to až k dnešnímu stavu.

Práce splňuje požadované standardy i po stránce jazykové a obsahuje jen minimum překlepů (překlepem asi není opakované psaní „Guyana“ na s. 47 místo správného Guayana); nevím, co je „pohroušený stav“ (s. 66, podle kontextu to není překlep za „podroušený“), na s. 106 nemá být „na Cejlon a Madras“, nýbrž do Madrasu (je to město!). To jsou samozřejmě nepodstatné maličkosti. Nelíbí se mi v názvu 4. kapitoly „Misijní činnost mezi kmenem...“, předložka „mezi“ v této vazbě vyžaduje v předmětu plurál, lze tedy na příklad „misijní činnost mezi Khoikhoi“. K diskusi je doslovný anglický překlad názvu práce jako „The Renewed Unity of the Brethren...“ – osobně bych dal přednost v anglickém prostředí srozumitelnějšímu „Moravian Church“ – ostatně s tímto pojmem v resumé autorka běžně pracuje.

Mnohem podstatnější je ovšem závěr práce. Kromě shrnutí tu autorka předkládá jakýsi „plán“, což velmi oceňuji – svědčí to o tom, že téma promýšlí, hodlá se jím dále zabývat a je si vědoma zatím méně či nedostatečně zpracovaných problémů. Důraz chce v budoucnosti položit hlavně na vztah misionářů a domorodého etnika, každodenní život misie a organizační struktury církve. Je si rovněž vědoma (plyne to z jejího doktorského projektu), že v tomto již

nevystačí jen s „interními“ prameny Jednoty, ale že bude nutné podívat se na činnost misionářů „zvenčí“ – tj. jak byli vnímáni např. koloniální správou (k tomu bude nezbytné seznámit se i s prameny v londýnských a jihoafrických archivech). Dodal bych však, že bude nutné znovu promyslet i některé základní metodické otázky: o kom prameny vypovídají, jaké strategie misionáři využívají (v misijní činnosti jako takové ale v jejím popisu, tady se nabízí srovnání např. s relacemi současných misijních církví), bude třeba ještě citlivěji analyzovat typy a postupy narace v relacích a denících, používaný styl a jazyk. To jsou však vesměs nároky, jež diplomový úkol daleko přesahují. Diplomovou práci navrhuji ohodnotit jako výbornou.

Doc PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

V Praze 14. června 2013